

Innledning

«Adam Smith forklarte hvordan kapitalismen fungerte og Karl Marx hvorfor den ikke fungerte. Nå er de sosiale og økonomiske forholdene i informasjonstidsalderen forklart av Manuel Castells.»

Slik skrev Wall Street Journal da avisen anmeldte sosiologen Manuel Castells' 1400 sider lange verk. I England ble Castells intervjuet i over ti minutter i BBC hovednyhetssendingen News at Ten. Grunnen til denne oppmerksomheten var at han hadde avsluttet sitt forskningsprosjekt »The Information Age: Economy, Society and Culture«. Verket består av tre bind: «The Rise of the Network Society»; «The Power of Identity» og «End of Millennium» (Blackwell Publishers 1996, 1997 og 1998). Bøkene finnes nå på svensk: »Nätverkssamhällets framväxt«, »Identitetens makt» og »Millenniets slut» (Bokförlaget Daidalos 1999, 2000 og 2000).

Castells er blitt kalt informasjonssamfunnets eller It-samfunnets svar på Karl Marx. Likheten med Marx og de andre klassikerne innen samfunnsforskningen er påstanden om den brede og sammenfattende samfunnsanalysen. Castells skriver om den informasjonsteknologiske revolusjonen, om den internasjonale økonomien og globaliseringsprosessen, men også om sosiale bevegelser som miljøbevegelsen og kvinnebevegelsen. Videre skriver han om den internasjonale kriminalitetens globale økonomi og endelig om stat og demokrati. Castells beskriver en verden som er på gang. Den »nye verdenen» Castells skriver om,

har opprinnelse i tre uavhengige prosesser som tilfeldigvis falt sammen i tid fra slutten av 1960-tallet til midten av 1970-tallet: revolusjonen i informasjonsteknologi, i kapitalismen og statsøkonomiene samt deres omstrukturering, og oppblomstringen av nye folkebevegelser, som menneskerettsbevegelser, feminisme og miljøbevegelsen. I skjæringsfeltet mellom disse tre prosessene oppstår nettverkssamfunnet.

En likhet med Marx er at ikke heller Castells skriver direkte om retten i samfunnet. Indirekte kommer han in på juss nå han skriver om økonomisk kriminalitet, stat, velferd og demokratiets krise. For oss jurister kan det være interessant å analysere hvilke konsekvenser globaliseringen og fremveksten av nettverkssamfunnet får for stat, styring, rettssikkerhet osv. Derfor ønsker vi å legge Castells under Retfærd's kritiske forstørrelsesglass. Vi kommer i noen artikler til å analysere noen av Castells synspunkter. Dette nummeret av Retfærd innledes med en introduserende artikkel av docent i miljørett Jonas Ebbesson, Stockholm. Deretter har professor i sosiologi i Oslo, Karin Widerberg sett nærmere på Castells påstander om sosiale bevegelser, familie og seksualitet i informasjonstidsalderen. Vi planlegger noen videre artikler om Castells i kommende nummer av Retfærd, samt et intervju med Castells. Og vi inviterer selvsagt til debatt om Castells og jussen.

Anna Christensen